

Extreme vleesrassen verbieden gaat niet door

Dikbilrassen op de schop?

Betekent de keizersnede het failliet van de vleesrassen zoals het Belgisch-witblauwras of het Nederlandse verbeterdoodbontras? Recent is binnen de Raad van Europa geprobeerd een verbod in te stellen op het fokken met dikbilrassen.

Uit een speurtocht blijkt dat de kwestie werd afgevoerd bij gebrek aan wetenschappelijk bewijs.

tekst **Guy Nantier**

Op het eerste vleesveesymposium in Nederland in oktober declareerde Frits Vink van het Nederlandse ministerie van Landbouw LNV dat de sector met het onderzoeksproject 'Natuurlijk kalven in het verbeterdoodbont- en het Belgisch-witblauwras' tijd gekocht had bij de Raad van Europa. Was dit een schot voor de boeg of was het louter proactieve communicatie met als doel het imago van de sector te verbeteren? Hoe het ook zij, vele aanwezige veehouders fronsten de wenkbrauwen, met de duidelijke, maar stille vragen: Raad van Europa? Hoezo tijd gekocht?

Conventie landbouwhuisdieren

Wat is er eigenlijk aan de hand? Een stukje voorgeschiedenis om het geheel te kaderen. Op 10 maart 1976 keurde de Raad van Europa (zie kader) de conventie (overeenkomst) goed over de bescherming van landbouwhuisdieren. Deze conventie legt het kader (algemene principes) vast voor het welzijn van landbouwhuisdieren. Aan een technisch comité van nationale experts, het Standing Committee, afgekort T-AP, geeft de Raad van Europa de opdracht om dit raamakkoord uit te werken in aanbevelingen. In 1986 volgde als eerste een reeks aanbevelingen voor de varkenshouderij. In 1988 volgde de rundveeteelt, later de andere sectoren. Twee artikelen uit de aanbevelingen voor de rundveeteelt zijn van belang voor het vleesvee, in het bijzonder voor

het Belgisch-witblauwras en het verbeterdoodbontras, namelijk artikel 19: 'Breeding or breeding programmes which cause or are likely to cause suffering or damage to either parents or offspring should not be practised.' Vrij vertaald: 'Het fokken of fokprogramma's die lijden of schade kunnen veroorzaken aan de ouderdieren of de nakomelingen zouden niet toegelaten mogen zijn.' Vervolgens is er punt 13 in de speciale appendix (bijlage) B van de aanbevelingen: 'Caesarean operations shall be carried out by veterinary surgeon and only in the interest of individual animals and not as a routine measure.' Vertaald: 'Een keizersnede moet door een dierenarts worden uitgevoerd in het belang van het individuele dier en niet als een routinematige ingreep.'

Interpretatie

Dierenarts Joël Loir kan met de officiële tekst uit de aanbevelingen leven en met het voortbestaan van het Belgisch-witblauwras in zijn huidige veehouderijvorm. Loir is ambtenaar bij de Belgische federale overheidsdienst volksgezondheid en zetelt sinds 2005 voor België in het T-AP.

Joël Loir: 'De tekst is wollig en vaag, want iedere lidstaat speelt graag met nuances. In België worden keizersneden altijd door een dierenarts uitgevoerd. Dat is dus geen punt van discussie.' Is routinematig dan geen punt van discussie? 'Volgens onze interpretatie van

De Raad van Europa

De Raad van Europa – niet te verwarren met de Europese Raad van regeringsleiders van de EU-27 – werd opgericht in 1949 en telt 47 leden, waaronder de huidige 27 EU-lidstaten en de EU als supranationale instelling. Zowel de 27 EU-lidstaten als de Europese Unie hebben stemrecht.

De Raad van Europa kent twee belangrijke statutaire organen: het Comité van Ministers en de Parlementaire Vergadering. Het Comité bestaat uit alle ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten en vertegenwoordigt zo de Europese regeringen en neemt beslissingen. De Parlementaire Vergadering vertegenwoordigt de politieke bewegingen in Europa. De Vergadering bestaat uit leden van de nationale parlementen van de lidstaten.

Het doel van de Raad van Europa is de bevordering van een grotere eenheid tussen zijn leden, met speciale aandacht voor méér democratie, voor de rechten van de mens. Verder bevordert de Raad de economie en de sociale vooruitgang. De meest bekende instelling van de Raad van Europa is het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. De Raad heeft geen wetgevende bevoegdheid en kan enkel conventies opstellen. Deze conventies zijn pas afdwingbaar als de individuele lidstaten deze bekrachtigen en omzetten in landelijke wetgeving of in een verordening (in het geval van de EU-27). Dierenwelzijn staat sinds 1960 op de werkagenda van de Raad. Een techni-

sche commissie dierenwelzijn, bestaande uit experts van de verschillende lidstaten, werkt de conventies uit met aanbevelingen. Deze aanbevelingen moeten gestoeld zijn op wetenschappelijke kennis en moeten in unanimitie genomen worden. Ook deze aanbevelingen zijn niet in directe lijn toepasbaar en moeten door de ondertekende lidstaten omgezet worden in eigen wetgeving. Afgevaardigden van onder andere de Europese Federatie van Dierenartsen FVE en van de Europese landbouworganisatie Copa-Cogeca zijn tot de zittingen van het technisch comité toegelaten als waarnemer.

De aanbevelingen worden op regelmatige tijdstippen (plusminus om de tien jaar) herzien en op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten of nieuwe technische praktijken eventueel aangepast. De technische commissie vergadert éénmaal per jaar. In 2007 was er geen commissievergadering bij gebrek aan werkingsmiddelen (zie kader op de volgende pagina).

Vijf conventies rond dierenwelzijn werden tot op heden opgesteld: internationaal diertransport, landbouwhuisdieren, slachtdieren, proefdieren en gezelschapsdieren. Enkel de conventie voor landbouwhuisdieren (ETS 87, 1976) werd tot op heden verder uitgewerkt met aanbevelingen en aanvaard door de lidstaten op 21 oktober 1988. Deze aanbevelingen zijn momenteel het voorwerp van herziening.

de tekst is het aan de dierenarts om elk geval individueel te beoordelen en al dan niet keizersnede toe te passen. Maar naar economische duurzaamheid van het ras toe en de gezondheid en het welzijn van dikbilkalveren verheugen wij ons in het opgestarte onderzoek naar natuurlijk kalven.'

Transparantie zoek

De aanbevelingen van het T-AP worden regelmatig herzien en op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten of nieuwe technische praktijken eventueel aangepast.

'In 2005 besloot het T-AP een herziening van de aanbevelingen voor rundvee op te starten', vertelt Loir. 'Elke lidstaat kan sindsdien voorstellen tot wijziging aan het permanent bureau overmaken.

De amendementen op de artikelen worden gebundeld en rondgezonden aan alle leden van het T-AP, die op hun beurt commentaar kunnen geven. Tijdens de jaarlijkse plenaire vergadering van het T-AP wordt dan een stand van zaken opgemaakt. Tot er een unanieme consensus is, verandert er niets.'

Zijn er voorstellen tot wijziging gedaan die het voortbestaan van het Belgisch-witblauwras of het verbeterdoodbontras bedreigen? Loir: 'Daar kan ik u, gezien het inwendig reglement van de commissie, niet op antwoorden. De beradslagingen gebeuren met gesloten deuren. De verslagen van de vergaderingen zijn niet toegankelijk voor het publiek. Ik kan enkel mededelen dat op dit ogenblik er geen voorstel tot wijziging meer is aan artikel 19 of punt 13

Toepassen van keizersnede bij witblauw en verbeterd roodbont blijft punt van discussie in de politiek

van bijlage B.' Dat is er niet meer, maar het is er dus wel geweest? Joël Loir kijkt nog een laatste keer naar zijn documenten en bevestigt: 'De passage met betrekking tot de keizersnede is nu ongewijzigd. Meer kan ik hierover niet kwijt.'

Niet emotie, wel kennis

Volgens een zeer goed geïnformeerde bron is er inderdaad door de delegatie van de Nederlandse overheid een amendement op punt 13 van bijlage B geweest dat een verbod tot het fokken met witblauwen en verbeterdroodbonten zou

inhouden. Het voorstel werd naar aanleiding van de plenaire vergadering in november 2008 besproken. 'Het amendement werd ingetrokken bij gebrek aan wetenschappelijk bewijs dat een keizersnede het welzijn van de dieren zou schaden. Enkele studies weerleggen dit', aldus de bron, die eraan toevoegt: 'Er is nog gepoogd om op basis van artikel 19 rundveerassen die drager zijn van het dikbilgen te verbieden. Een poging die eertijds ook al sommige Scandinavische lidstaten hadden ondernomen.' Maar het dikbilgen is in verschillende vormen op het DNA aanwezig. Dan zou-

den heel veel rundveerassen, zo niet bijna alle rundveerassen, moeten worden verboden. Zoals gezegd, het amendement werd afgevoerd. Emotie mag in debatten rond dierenwelzijn niet de boventoon voeren, wel wetenschappelijke kennis.' Inderdaad, in de conventie artikel 9 punt 1 staat expliciet dat wetenschappelijke kennis de basis moet zijn voor aanbevelingen.

De kwestie is dus afgevoerd. Maar voor hoelang? Zolang in de basistekst uit 1988 de passages blijven gehandhaafd, is een gevaar voor een nieuwe poging nooit ver weg. |

De (betrekkelijke) macht van de Raad van Europa

Aan dierenwelzijn werkt men internationaal gezien op drie niveaus: de Raad van Europa met zetel te Straatsburg, de Europese Unie (EU) en meer bepaald de EFSA of het Europese voedselagentschap met zetel te Parma en de intergouvernementele werelddiergezondheidsorganisatie (OIE) met zetel te Parijs.

De Raad van Europa was het eerste internationaal (weliswaar Europees) denkplatform voor dierenwelzijn. Deze voortrekkersrol nam de OIE in 2002 over en tilde het naar een mondiaal niveau. De OIE, opgericht in 1924, telt

wereldwijd 173 leden-landen. Door het grote aantal landen worden de normen voor het dierenwelzijn veelal naar beneden bijgesteld om tot een globale consensus te komen. Voor Europa, dat de hoogste standaard heeft voor dierenwelzijn in de wereld, vormen de afspraken binnen de OIE veelal geen probleem.

Ook binnen de EU-27 wordt er over diergezondheid en -welzijn gesproken. Binnen de EU gebeurt dit binnen de schoot van het Europese Voedselagentschap EFSA, waar een technisch comité van zeventien wetenschappelijke ex-

perts (AHAW) zich over vraagstukken buigt. Voordat de EU-27 instemt met aanbevelingen van de Raad van Europa zal zij deze steeds onderwerpen aan het advies van de AHAW.

De totale personele en financiële middelen van de OIE (2009: niet meegeëld) en de Raad van Europa zijn zeer beperkt (2009: 205.000.000 euro) in tegenstelling tot die van de EU (2009: 1.338.000.000.000 euro).

Uit wat voorafgaat is duidelijk dat het belangrijkste beslissingscentrum rond dierenwelzijn bij de AHAW (EU-27) ligt.